

Nr 645

Av herr Sköldin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 150, med förslag till lag om kommunalförbund, m. m.

I lagförslaget föreslås i § 7 bl. a. att valbarheten till förbundsfullmäktige — det beslutande organet — inskränkes till ledamöterna av medlemskommunernas fullmäktige. En sådan inskränkning i valbarheten förordades även i det av kommunalförbundskommittén avlämnade betänkandet. Under remissbehandlingen restes från flera håll bestämda invändningar mot denna begränsning i valbarheten. Svenska stadsförbundet anförde i sitt yttrande bl. a.:

Kommittén föreslår, att valbarheten för ledamöterna i förbundsfullmäktige skall begränsas till de personer, som är ledamöter i medlemskommunernas fullmäktige. Detta förslag har till syfte att stärka kommunalförbundets ställning. Styrelsen finner detta syfte i och för sig välbetänkt. Dessutom har förslaget obestriddligen den formella fördelen att knyta an till uppfattningen av fullmäktigskapet i ett kommunalförbund såsom ett slags delegation av maktbefogenheter från fullmäktige i medlemskommunerna, samma tanke som kommit till uttryck i principen att förbundsfullmäktige skall utses av medlemskommunernas fullmäktige. Styrelsen anser emellertid trots detta att förslaget bör modifieras. Fall kan givetvis inträffa, då det vore av största värde att till kommunalförbundets fullmäktige kunna välja även förtroendemän utanför medlemskommunernas beslutande organ, exempelvis personer som på grund av erfarenhet från visst kommunalt förvaltningsområde eller av andra orsaker besitter särskild insikt i de frågor, som ankommer på förbundsfullmäktige. Formella och författningssystematiska skäl kan visserligen anföras mot en sådan modifikation. Men detta synes vara en olägenhet som bör kunna tolereras, om i stället ökade möjligheter skapas att till förbundsfullmäktige välja sådana personer, som måhända nedlagt ett betydelsefullt arbete för kommunalförbundet och vilkas fortsatta deltagande i detta arbete ifrågavarande kommun anser vara av värde. Övervägande skäl synes därför tala för att medlemskommunerna bör ha möjlighet att till ledamot av förbundsfullmäktige utse även person, som står utanför vederbörande kommuns fullmäktige, men som genom sin anknytning till det kommunala arbetet såsom förtroendevald nämndledamot anses värdefull som representant i kommunalförbundet.

I propositionen framhålls att de synpunkter, som anförts av åsyftade remissinstanser, synes i och för sig beaktansvärda, men det ifrågasättes, om de bör tillerkännas avgörande betydelse. I stället anses, att de av kommunalförbundskommittén uppdragna principerna för kommunalförbundets organisation bör vara vägledande vid bedömandet av denna representations-

fråga, och framhålles följande. Lagförslaget inför den nyordningen på hit-hörande område, att en klar skiljelinje uppdrages mellan beslutande och verkställande organ. Fullmäktigskapet i ett kommunalförbund blir då otvivelaktigt att betrakta som ett slags delegation av maktbefogenheter från fullmäktige i medlemskommunen. Med denna utgångspunkt vore det därför principiellt riktigast att förbundsfullmäktige väljes bland medlemskommunernas fullmäktige. Det synes oss icke försvarligt att förhindra kommunerna att till ombud utse sådana personer, som kommunerna finner mest lämpliga för uppdraget i fråga. Det kan här komma att röra sig om stora utgifter för medlemskommunerna. Ur praktisk synpunkt måste det vara mer angeläget att som förbundsfullmäktig kunna utse den person, som är mest lämplig. Under den utveckling, som ägt rum under senaste årtionden, har kommunerna ålagts allt större och mer omfattande arbetsuppgifter.

Mot bakgrunden härav anser vi, att hur starka de formella grunderna än kan vara för detta förslag, måste man taga hänsyn till och lägga tyngdpunkten på de praktiska synpunkterna i sammanhanget. För dem som har praktisk erfarenhet av kommunalpolitiskt arbete kan de formella grunderna icke tillmätas den betydelse, som de givits i propositionen.

Då man sedan kommer med förslag till valbarhetsvillkor för förbundsstyrelsen har de praktiska skälen medfört, att man där föreslår, att även den som icke tillhör medlemskommunens fullmäktigförsamling skall vara valbar. Om man applicerar motsvarande på primärkommunerna skulle man där ha en valbarhetsbestämmelse, som innebar att man *icke* skulle vara valbar till stads- och kommunalfullmäktig men vara valbar till drätselkammare och kommunalnämnd. Även om det mot den jämförelsen kan sägas, att den är väsenskilld därigenom att stads- och kommunalfullmäktige väljes i allmänt val, så är detta dock icke tillräckligt skäl för att ha olika valbarhetsbestämmelser för fullmäktige och förbundsstyrelse.

I lagförslagets 18 § stadgas, att kommunalförbund ej må utan Konungens tillstånd upptaga lån. Däremot tillerkännes icke kommunalförbund underställningsfri lånerätt i analogi med bestämmelserna i 58 § kommunallagen. Kommunalförbundskommittén har för sin del icke ansett en sådan rätt nödvändig för kommunalförbunden. Lagförslaget avser som bekant att möjliggöra större användning av kommunalförbund än hittills, och anledning finnes även att antaga att kommunerna kommer att lösa olika förvaltningsuppgifter genom kommunalförbund. Det är då angeläget att denna förvaltningsform göres så smidig som möjligt. Ett kommunalförbund med ett flertal omfattande verksamhetsgrenar måste självfallet icke sällan komma i en situation, att kortfristiga förlagsmedel måste anskaffas. Detta behöver ingalunda innebära en brist i planeringen. Att i ett sådant fall avvakta Kungl. Maj:ts tillstånd för lånemedlens upptagande kommer att

verka alltför osmidigt. Det är därför lämpligt, att den nya kommunalförbunds lagen medger kommunalförbunden liksom kommunerna rätt att även upptaga lån utan skyldighet att inhämta Kungl. Maj:ts tillstånd. En underställningsfri lånerätt för kommunalförbunden bör — i likhet med vad som gäller för kommunerna — begränsas till lån med kortare lånetider.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte företaga den ändringen av § 7 i det i Kungl. Maj:ts proposition nr 150 framlagda förslaget till lag om kommunalförbund, att till förbundsfullmäktig må väljas även den, som icke är ledamot av förbundsmedlems fullmäktige, samt

att det framlagda förslaget till lag om kommunalförbund kompletteras så till vida, att kommunalförbund berättigas till viss underställningsfri lånerätt huvudsakligen i enlighet med vad som ovan anförts.

Stockholm den 23 april 1957

P. A. Sköldin

Sven Hedqvist

Eskil Eriksson

Nr 646

Av herr **Andersson** i Ryggestad m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 151, med förslag till lag om fiskearrenden, m. m.

(Lika lydande med motion nr 514 i Första kammaren)

Stockholm den 24 april 1957

Arvid Andersson
i Ryggestad

Tore Bengtsson
i Halmstad

Birger Nilsson
i Östersund